

Etnologia i antropologia kulturowa

STUDIA STACJONARNE I stopnia:

Obszar kształcenia. Kierunek studiów etnologia i antropologia kulturowa należy do obszarów kształcenia w zakresie nauk humanistycznych.

Przedmiot badań. Przedmiot badań kierunku jest umiejscowiony zarówno w obszarze idei, jak i praktyk społecznych. Etnologia (używa się również terminu antropologia kulturowa) jako nauka zajmująca się opisem, historią i teorią kultury łączy dwie perspektywy: (1.) humanistyczną, koncentrującą się zarówno na dokumentowaniu lub rekonstruowaniu czasowego i przestrzennego zróżnicowania kultur, jak i modelowego wyjaśniania lub interpretacji znaczeniowych kultury; (2.) społeczną, dotyczącą interakcyjnego, komunikacyjnego i instytucjonalnego wymiaru zjawisk kulturowych. Etnologia obejmuje analizy procesów enkulturacyjnych i akulturacyjnych oraz ich kontekstów społecznych, historycznych, ekonomicznych i ideologicznych.

Kształtowanie praktycznych umiejętności. Program nauczania kładzie nacisk na kształcenie kompetencji społecznych oraz umiejętność działania w wielokulturowym, wielowyznaniowym i wielojęzycznym otoczeniu. Założenia teoretyczne kierunku mają również praktyczne przełożenie. Znajdują zastosowanie w działaniach zmierzających do ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego zarówno najbliższego otoczenia, jak również odległych regionów świata. Wiedza i umiejętności zdobywane podczas studiów pomagają w kreatywnym podejściu do artefaktów związanych z kulturą typu tradycyjnego i dostosowania ich do potrzeb współczesnego społeczeństwa. Poprzez wskazywanie możliwości ich

przekształcenia, nadawania im nowych znaczeń możliwe staje się ich praktyczne wykorzystanie między innymi w sektorach kreatywnych.

Wybrane moduły nauczania. W trakcie studiów student zapoznaje się z podstawami wiedzy ogólnohumanistycznej oraz nabywa wiedzę specjalistyczną z zakresu etnologii i antropologii kulturowej. W okresie tym poznaje praktycznie metody i techniki badawcze w ramach obozów naukowych, odbywa też praktykę terenową, której zasadniczym celem jest zapoznanie studentów

ze specyfiką etnologicznej i antropologicznej eksploracji terenowej oraz wdrożenie do realizacji konkretnych zadań o charakterze naukowo-badawczym. Wśród wielu szczegółowych zagadnień student zdobywa wiedzę na temat kultury, historii myśli etnologicznej, etnologii Polski i Europy oraz kultury społeczeństw Globalnego Południa. Procesy globalizacyjne zachodzące we współczesnej kulturze spowodowały zmiany nie tylko w skali światowych systemów społecznych i gospodarczych, ale także w codziennym życiu ludzi we wszystkich regionach świata. Niektórzy badacze twierdzą, że ludzie zagubili poczucie własnej tożsamości, natomiast bliskie nam miejsca zatracają swoje charakterystyczne cechy narodowe, regionalne czy lokalne i stają się przestrzenią zhomogenizowaną, ujednoliconą pod wieloma względami. W tej przestrzeni dokonuje się na niespotykaną do tej pory skalę dyfuzja kulturowa, migracja międzykulturowa, przemieszczanie się z kultury do kultury, co powoduje, że możemy mieć nie jedną, ale wiele kultur bliskich nam, dobrze znanych, „swoich”. Ważnym elementem współczesności są media (szczególnie tzw. nowe media), w ramach których dokonuje się swoiście rozumiane kształtowanie świadomości kulturowej. Wielu badaczy podkreśla także alternatywne modele tworzenia kultury (np. Stuart Hall, Michael Maffesoli, Judith Butler), będące efektem konstytuowania się wokół mniejszościowych paradygmatów (grupy mniejszości seksualnych, sieciowych graczy itp.) czy grupy budujące swoją tożsamość wokół kwestii narodowych lub etnicznych, ale z uwzględnieniem zmian zachodzących we współczesnym świecie (nowe nacjonalizmy, etniczności rozumiane jako projekty polityczne, tożsamości pograniczne). Ważnym rysem dzisiejszego świata jest także przenikanie się dziedzin i obszarów, przez co do właściwego przyglądania się zjawiskom kulturowym potrzeba narzędzi interdyscyplinarnych. Studia I stopnia kończą się egzaminem dyplomowym (licencjatem).

Infrastruktura. Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego dysponuje doskonałą infrastrukturą umożliwiającą realizację zakładanych celów i efektów nauczania. Tworzą ją Archiwum Polskiego Atlasu Etnograficznego, Oddział Biblioteki UŚ w Cieszynie, czytelnia czasopism, biblioteczka kierunku z archiwum brytyjskich i amerykańskich czasopism antropologicznych, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, sale wykładowe, sale ćwiczeniowe i pracownie komputerowe – w tym e-sportowa (wyposażone w nowy sprzęt audiowizualny odpowiadający współczesnym standardom i umożliwiające realizację zakładanych w programach nauczania treści kształcenia). Poza zajęciami dydaktycznymi studenci mają zapewniony bezprzewodowy dostęp do sieci komputerowej i Internetu (sieć Eduroam) na terenie całego kampusu. Studenci mają również otwarty dostęp do zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, w tym do aktualnej literatury zalecanej w ramach kształcenia na kierunku etnologia i antropologia kulturowa. W ramach kierunku funkcjonują również dwa archiwa etnologiczne. Jedno z nich zawiera dokumentację z badań prowadzonych przez studentów w czasie obozów naukowych na terenie Polski (ze szczególnym uwzględnieniem Śląska i Karpat), Niemiec, Czech i Słowacji, Sudanu oraz Serbii. Są to materiały opisowe, fotograficzne oraz nagrania audio i video. Drugie archiwum stanowią zbiory Polskiego Atlasu Etnograficznego (depozyt Instytutu Archeologii i Etnologii PAN), które są obecnie digitalizowane, dzięki czemu powstaje unikatowa kolekcja cyfrowa danych etnograficznych z całej Polski dotyczących wsi polskiej drugiej połowy XX wieku (udostępniana na stronie: www.archiwumpae.us.edu.pl).

Perspektywy zawodowe. Absolwent studiów ma przygotowanie do pracy jako:

- koordynator programów rozwojowych (m. in. aktywizujących osoby defaworyzowane ze względu na pochodzenie etniczne, płeć, wyznanie, wiek, status ekonomiczny),
- specjalista w branży turystycznej (np. ekoturystyka),
- ekspert ds. prowadzenia badań jakościowych w sektorze kreatywnym, zwłaszcza w branży gier wideo,
- przedsiębiorca w sektorze kreatywnym,
- researcher w instytucjach naukowych, biznesie oraz redakcjach prasowych,
- pracownik agencji badań rynku,
- analityk potrzeb konsumenckich,
- konsultant w ośrodkach międzynarodowej wymiany kulturalnej, handlowej i gospodarczej,
- doradca ds. kulturoznawstwa na misjach specjalnych,
- specjalista ds. imigrantów i uchodźców.

Dodatkowe informacje. Studenci mają możliwość realizowania części studiów w zagranicznych uczelniach partnerskich poprzez wyjazdy stypendialne w ramach programu ERASMUS +, a także w krajowych uczelniach w ramach programu MOST.